

Een wereld valt uit elkaar

Maart 1995 gaat St. Louis Blues in première. Opera over een actueel drama in nazi-tijd.

DOOR DIRK KOPPES

De opera *St. Louis Blues* vertelt het verhaal van 937 joodse bootvluchtelingen uit nazi-Duitsland. Aan boord van de *St. Louis* proberen ze in 1939 Cuba te bereiken, maar ze worden teruggestuurd. Nergens zijn de passagiers welkom. Uiteindelijk laten enkele Europese landen een paar honderd vluchtelingen toe.

Voor het libretto gebruikte de joodse schrijver Paul Binnerts het boek *The voyage of the Damned* (de reis van de gedoemden) van de auteurs Gordon Thomas en Max Mor-

altijd weer naar de gebruikelijke namen te grijpen. Eén zangeres heeft jazz-ervaring, voor haar komt er een speciaal stuk, geïnspireerd door de *St. Louis Blues* van Louis Armstrong." De zes stemmen worden begeleid door het orkest De Erepijs, een ensemble dat gespecialiseerd is in hedendaagse muziek. De bezetting bestaat uit een ritmesectie en zeven blazers.

De Amsterdamse componist Chiel Meyering (1954) karakteriseert de nieuwe opera met een citaat uit het libretto van Paul Binnerts: „Een geval is een tragedie Tien gevallen een catastrofe Negenhonderd een statistiek”

OPERA

gan-Witts, waarin de lotgevallen van de passagiers worden beschreven. Binnerts regisseert de co-productie van de Schouwburg Arnhem, theaterwerkplaats InDependance en muziekgroep De Erepijs.

Componist Chiel Meyering en Binnerts zien in de gebeurtenissen rond het schip *St. Louis* stof voor een opera omdat die menselijke tragedie haast mythologische proporties heeft aangenomen. Een voorval met zo'n grote emotionele lading is bij uitstek geschikt voor de opera, waar verhalen van meer dan menselijke grootte kunnen worden verteld. De inhoud blijft actueel, vindt Meyering: „Het kan zo weer gebeuren. Denk aan de bootvluchtelingen uit Vietnam, Haïti en Cuba.”

Zeven zangers nemen verschillende rollen in het verhaal voor hun rekening. De vocalisten zijn jong en onbekend. „Bekende zangers zijn te duur,” legt Meyering uit, „bovendien is het te makkelijk en routineus om

Chiel Meyering componeert de laatste akte

De quote komt van een verrassende bron: de Russische leider Josef Stalin. „Die drie regels geven het perspectief weer van het hele verhaal,” stelt componist Meyering. „De tegenstelling tussen individueel leed en de abstracte werkelijkheid van grote aantallen.”

De joodse vluchtelingen aan boord van de *St. Louis* in 1939

werkt Meyering muziek uit 1939, zoals nummers van Glenn Miller, Duitse foxtrot en Cubaanse salsa. „Probleem is hoe ver je gaat, het moet niet afleiden van de dramatische ontwikkeling van het totaal. De scène in Cuba, als de vluchtelingen niet worden toegelaten, duurt wel een kwartier. Als ik dan steeds Latijns-Amerikaanse salsa gebruik, is het niet meer mijn opera.” Op het moment dat de 937 joden horen dat ze Cuba niet in mogen, gebruikt Meyering twaalftoonsmuziek. „Een goed moment. Met een schok valt hun wereld uit elkaar, net zoals de twaalftoonsmuziek het tonaliteits-systeem vernielt.”

‘St. Louis Blues’: Schouwburg Arnhem, Theaterwerkplaats InDependance, muziekgroep De Erepijs. Première 10 maart. Voor speeldata zie agenda op p. 10